

Sygn. akt VII U 1585/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Lucyna Łaciak

Protokolant: Emilia Poddębniak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2016 r. w W.

sprawy Z. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania Z. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 14 września 2015 r., znak: ENS/20/(...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu Z. P. prawo do emerytury od dnia 9 lipca 2015 r.;
2. stwierdza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia;
3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. na rzecz odwołującego Z. P. kwotę 180,00 zł (sto osiemdziesiąt i 00/100 złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Z. P. w dniu 1 października 2015 r. wniósł odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 14 września 2015 r., znak: ENS/20/(...) odmawiającej przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Odwołujący zaskarżył przedmiotową decyzję w całości i wniósł o jej zmianę, przeprowadzenie dowodów z jego przesłuchania w charakterze strony i z zeznań świadka B. J., M. O., M. G. i W. J.. Ubezpieczony wskazał, że w okresach od dnia 4 września 1972 r. do dnia 21 kwietnia 1975 r., od dnia 2 maja 1977 r. do dnia 5 marca 1986 r., od dnia 1 lipca 1987 r. do dnia 29 lutego 1988 r. pracował w Miejskim Kombinatorze (...), gdzie wykonywał stale i w pełnym etacie prace dekararskie na stanowisku blacharz - dekarz, w okresie od dnia 22 kwietnia 1975 r. do dnia 30 kwietnia 1977 r. pełnił służbę wojskową, w okresie od dnia 6 marca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1987 r. przebywał na urlopie bezpłatnym, w okresie od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. pracował w Przedsiębiorstwie Produkcji (...)

i (...) gdzie wykonywał stale i w pełnym etacie prace dekararskie na stanowisku blacharz, w okresie od dnia 17 maja 1988 r. do dnia 18 lutego 1989 r. pracował w Centrali Budowlano – (...) sp. z o.o. z siedzibą w L., gdzie wykonywał stale i w pełnym etacie prace dekararskie oraz w okresie od dnia 1 marca 1989 r. do dnia 31 maja 1992 r. pracował w Przedsiębiorstwie (...), gdzie wykonywał stale i w pełnym etacie prace dekararskie na stanowisku blacharz – dekarz, tj. w ww. okresach wykonywał prace w szczególnych warunkach (k. 2-12 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie z dnia 2 listopada 2015 r. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art.

477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych. Oddział nie uznał jako okresu pracy w szczególnych warunkach, zatrudnienia ubezpieczonego od dnia 4 września 1972 r. do dnia 29 lutego 1983 r. w Miejskim Kombinacie Modernizacyjno – Budowlanym, ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach nie określa charakteru wykonywanej pracy ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia resortowego właściwego ministra, któremu podlegał zakład pracy oraz okresu pracy od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji Montażu Urządzeń Instalacyjnych i (...) I.”, ponieważ stanowisko wykazane na świadectwie z dnia 30 listopada 2001 r – blacharz nie widnieje w powołanym przez zakład pracy pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów, a ponadto pracodawca nie powołał się na zarządzenie resortowe właściwego ministra pod którego podlegał zakład pracy (k. 29 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący Z. P. w dniu 3 lipca 2015 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania prac w warunkach szczególnych. (k. 1 a. e., tom III).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony wykazał łączny staż pracy na dzień 1 stycznia 1999 r. w wymiarze 26 lat i 18 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ na mocy zaskarżonej decyzji z dnia 14 września 2015 r. odmówił odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury, gdyż nie został udowodniony wymagany 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oddział nie zaliczył okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych od dnia 4 września 1972 r. do dnia 29 lutego 1983 r. (z wyłączeniem urlopu bezpłatnego) w Miejskim Kombinacie Modernizacyjno – Budowlanym, ponieważ świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach nie określa charakteru wykonywanej pracy ściśle według wykazu, działu, pozycji i punktu załącznika do zarządzenia resortowego właściwego ministra, któremu podlegał zakład pracy oraz okresu pracy od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji Montażu Urządzeń Instalacyjnych i (...) I.”, ponieważ stanowisko wykazane na świadectwie z dnia 30 listopada 2001 r. – blacharz nie widnieje w powołanym przez zakład pracy pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów, a ponadto pracodawca nie powołał się na zarządzenie resortowe właściwego ministra pod którego podlegał zakład pracy (k. 11-12 a. e., tom III).

Na podstawie zebranego materiału dowodowego Sąd ustalił, że odwołujący urodzony (...), legitymuje się wymaganym okresem co najmniej 25 lat pracy okresów składkowych i nieskładkowych oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Zgodnie ze świadectwem pracy odwołujący w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 29 lutego 1988 r. był zatrudniony w Miejskim Kombinacie Modernizacyjno – Budowlanym i od dnia 4 września 1972 r. do dnia 21 kwietnia 1975 r., od dnia 2 maja 1977 r. do dnia 5 marca 1986 r., od dnia 1 lipca 1987 r. do dnia 29 lutego 1988 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace: lutowanie płyt, blach, przewodów ołowianych oraz metali nieżelaznych – praca na wysokości na stanowisku

blacharz – dekarz. Z. P. odbywał służbę wojskową w okresie od dnia 22 kwietnia 1975 r. do dnia 30 kwietnia 1977 r. Ubezpieczony korzystał z bezpłatnego urlopu w okresie od dnia 6 marca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1987. Odwołujący w okresie od dnia 10 marca 1986 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...), gdzie w okresie od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę blacharza na stanowisku blacharza. Następnie odwołujący w okresie od dnia 17 maja 1988 r. do dnia 18 lutego 1989 r. był zatrudniony w Centrali Budowlano – (...) sp. z o.o. z siedzibą w L., gdzie był zatrudniony stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku blacharza – dekarza. Odwołujący w okresie od dnia 1 marca 1989 r. do dnia 31 maja 1992 r. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...), gdzie wykonywał stale i w pełnym etacie prace dekarzkie na stanowisku blacharz – dekarz (akta osobowe odwołującego).

Do obowiązków ubezpieczonego podczas świadczenia pracy w Miejskim Kombinacie (...) na stanowisku blacharz - dekarz należało noszenie papy, klejenie i grzanie lepików, przygotowanie podłoża pod krycie papy oraz krycie dachówką ceramiczną. Do obowiązków ubezpieczonego podczas świadczenia pracy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...), gdzie Z. P. był zatrudniony na stanowisku blacharza należało krycie dachów papą, lepikowanie na gorąco, konserwacja chemiczna papy, zabezpieczenie i konserwacja dachów A., układanie dachówki oraz eternitu. Do obowiązków ubezpieczonego podczas świadczenia pracy w Przedsiębiorstwie (...), gdzie był zatrudniony na stanowisku blacharz – dekarz należało: krycie dachów papą, dokonywaniu obróbki blacharskiej, zakładaniu rynn, obróbki kominów, kryciu dachów dachówką. Wszystkie prace były wykonywane również w zimie. (zeznania świadków B. J., M. O., M. G. i W. J. oraz zeznania odwołującego k. 64 – 67 i 69- 70 a. s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie złożonych do akt dokumentów, w tym akt emerytalnych, akt osobowych, zeznań świadków oraz odwołującego w charakterze strony. Dokumenty przedłożone przez strony niniejszego postępowania stanowią obiektywny oraz w pełni wiarygodny materiał dowodowy. Świadczenie to osoby, które pracowały z odwołującym w spornym okresie, znały więc doskonale specyfikę jego pracy. Zeznania świadków oraz odwołującego były logiczne i spójne oraz korelowały z materiałem dowodowym w postaci dokumentów i z opinią biegłego, zatem Sąd uznał je za wiarygodne i przyjął za podstawę ustaleń faktycznych niniejszej sprawy.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu, zgromadzony w sprawie materiał dowodowy stanowił wystarczającą podstawę do wydania orzeczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. P. od decyzji organu rentowego z dnia 14 września 2015 r., znak: ENS/20/(...) jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie.

Art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 27 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. 1998 nr 162 poz. 1118 ze zm.) stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Wykaz prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze o których mowa w powołanym art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. nie podlega wykładni rozszerzającej. Prace te ściśle i jasno zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych

w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego). Jednakże nabycie uprawnień z tytułu wykonywania prac

w szczególnych warunkach lub w szczególnym, charakterze podlega dalszym ograniczeniom. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem mężczyzna nabywa prawo do emerytury po spełnieniu wszystkich przesłanek wymienionych w § 3 z zw. z §4 ust. 1 pkt 1 i 3 rozporządzenia tj.:

1. legitymuje się 25 letnim okresem pracy liczonym łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);
2. wykonuje pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnie wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia) oraz
4. jest zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia).

W niniejszej sprawie spornym było, czy praca wykonywana przez odwołującego

od dnia 4 września 1972 r. do dnia 29 lutego 1988 r. (z wyłączeniem urlopu bezpłatnego)

w Miejskim Kombinacie Modernizacyjno – Budowlanym oraz od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji Montażu Urządzeń Instalacyjnych

i (...) miała charakter i podlegała zaliczeniu do pracy

w warunkach szczególnych. Spełnienie innych warunków, od których zależy przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury pozostawało bezsporne. Nie podlega wątpliwości, że

z dniem 9 lipca 2015 r. ubezpieczony osiągnął wiek 60 lat. Nadto, strony nie kwestionowały faktu, że odwołujący posiada 25 letni okres składkowy i nieskładkowy oraz nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Jak wynika z akt osobowych i rentowych, zeznań świadków i odwołującego, Z. P. pracował w spornym okresie w Miejskim Kombinacie Modernizacyjno – Budowlanym na stanowisku blacharza – dekarza, gdzie wykonywał w przeważającej mierze prace dekararskie oraz w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) na stanowisku blacharza, które zostały ujęte w wykazie A,

w Dziale V pod pozycją 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub

w szczególnym charakterze. Zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca

w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych

w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (poruszone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 r., III UK 27/07)

Ponadto bezspornym był fakt, że odwołujący pełnił służbę wojskową w okresie od dnia 22 kwietnia 1975 r. do dnia 30 kwietnia 1977 r.. Czas odbywania tej służby wlicza się wyłącznie do okresu zatrudnienia wymaganego do nabycia

lub zachowania uprawnień wynikających ze stosunku pracy, z wyłączeniem uprawnień przysługujących wyłącznie pracownikom u pracodawcy, u którego podjęli pracę. Odwołujący powrócił do zatrudnienia u byłego pracodawcy w dniu 2 maja 1977 r. Z tego wynika, że ubezpieczony w ustawowym 30-dniowym terminie zgłosił się do pracodawcy w celu podjęcia pracy. Oznacza to, że nieco ponad dwuletni okres służby wojskowej podlega zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z linią orzeczniczą Sądu Najwyższego, „prawo do zakwalifikowania odbytej służby wojskowej do okresu pracy w szczególnych warunkach wymaganego do wcześniejszej emerytury przysługuje tym ubezpieczonym, którzy niezależnie nawet od tego czy przed powołaniem do służby pozostawali w zatrudnieniu świadcząc pracę w warunkach szczególnych, w ciągu 30 dni od zakończenia służby podjęli pracę w takim charakterze.” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2014 r., sygn.. akt I UK 442/13)

Wyżej wymienione prace ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Sąd doszedł do przekonania, że do stażu pracy odwołującego nie należy uwzględnić jedynie dnia 1 maja 1977 r, który był uznany za przerwę między zwolnieniem ze służby wojskowej a dniem podjęcia na nowo pracy oraz w okresie od dnia 6 marca 1986 r. do dnia 30 czerwca 1987., ponieważ Z. P. korzystał z bezpłatnego urlopu.

Sąd zważył, że przy uwzględnieniu spornych okresów od dnia 4 września 1972 r. do dnia 21 kwietnia 1975 r., od dnia 2 maja 1977 r. do dnia 5 marca 1986 r., od dnia 1 lipca 1987 r. do dnia 29 lutego 1988 r. oraz od dnia 10 marca 1986 r. do dnia 5 czerwca 1987 r. faktycznie wynika, iż odwołujący legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu Okręgowego przeprowadzone postępowanie, w tym dowody z dokumentów, zeznania świadków i odwołującego wykazały, że wypełnia on niezbędne przesłanki warunkujące przyznanie mu prawa do spornego świadczenia. Wobec tych wszystkich okoliczności, Sąd uznał, iż zaskarżona decyzja jest błędna i podlega zmianie, albowiem odwołujący ma prawo do przejścia na wcześniejszą emeryturę z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Odnośnie ustalenia terminu od jakiego Sąd Okręgowy uznał za zasadne przyznanie odwołującemu się prawa do emerytury, zastosowanie znajduje art. 129 pkt. 1. ustawy o FUS, w oparciu o który świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Ogólną zasadą prawa emerytalno-rentowego jest, że świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury (tj. spełnienia ustawowych warunków), lecz nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o świadczenie. Sąd Okręgowy na podstawie powołanego wyżej przepisu przyznał świadczenie od dnia 9 lipca 2015 r., albowiem w tej dacie odwołujący ukończył 60-ty rok życia.

Jednocześnie w punkcie 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w wypłacie świadczenia, w oparciu o treść art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Ustalenie, że odwołujący spełnił warunek wymaganych 15 lat pracy w warunkach szczególnych wymagało bowiem przeprowadzenia sądowego postępowania dowodowego, w tym zwrócenia się o akta osobowe, dopuszczenia dowodu z zeznań świadków i przesłuchania odwołującego. Organ rentowy nie ma tych możliwości dowodowych w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, gdyż ograniczony jest środkami dowodowymi wymienionymi w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 2007 r., Nr 11, poz. 14).

Zgodnie z art. 118 ust. 1a w/w ustawy w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za

nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Działając zaś na podstawie powołanego przepisu, Sąd wnioskując a contrario, nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, powodującej opóźnienie w wypłacie świadczenia, mając na uwadze fakt, iż dopiero wyniki niniejszego postępowania dowodowego, a w szczególności zeznania świadków pozwoliły na poczynienie wiążących ustaleń, co do charakteru zatrudnienia ubezpieczonego, mającego wpływ na jego prawo do wnioskowanego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Zarządzenie: (...)